

УДК: 351.961

Плеханова Оксана Петрівна

професор кафедри конституційного та адміністративного права і процесу
Чорноморського національного університету імені Петра Могили (м. Миколаїв),
доктор наук з державного управління

Плеханов Дмитро Олександрович

завідувач кафедри місцевого самоврядування та регіонального розвитку
Інституту державного управління
Чорноморського національного університету імені Петра Могили (м. Миколаїв),
доктор наук з державного управління, доцент

**НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НОТАРІАЛЬНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ ТА СУСПІЛЬСТВА
В УКРАЇНІ**

Анотація. У статті висвітлюються особливості функціонування нотаріальної діяльності в системі взаємодії держави й громадянського суспільства крізь призму нормативно-правового забезпечення. Важливим аспектом у статті є визначення місця та правового регулювання нотаріату як інституту громадянського суспільства в процесі сучасних трансформацій в Україні, що викликані як внутрішніми, так і зовнішніми чинниками.

Ключові слова: нотаріус, нотаріальна діяльність, громадянське суспільство, держава, державне управління, нормативно-правовий акт, правове регулювання.

**Плеханова О.П., Плеханов Д.А. Нормативно-правовое регулирование
нотариальной деятельности в системе взаимодействия государства и
общества в Украине**

Аннотация. В статье освещаются особенности функционирования нотариальной деятельности в системе взаимодействия государства и гражданского общества сквозь призму нормативно-правового обеспечения. Важным аспектом в статье является определение места и правового регулирования нотариата как института гражданского общества в процессе современных трансформаций в Украине, вызванных как внутренними, так и внешними факторами.

Ключевые слова: нотариус, нотариальная деятельность, гражданское общество, государство, государственное управление, нормативно-правовой акт, правовое регулирование.

**Plehanova O.P., Plehanov D.A. Normative and legal regulation of notarial
activity in the system of interaction of the state and society in Ukraine**

Annotation. The article deals with the peculiarities of notarial activities in the cooperation between the state and civil society through the prism of legal security. An important aspect of the article is to determine the place and the legal regulation of notaries as an institution of civil society in the contemporary transformations in Ukraine caused by both internal, such external factors.

Key words: notary, notarial system, civil society, government, governance, legal act, legal regulation.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Трансформаційні процеси, що відбуваються сьогодні в Україні, викликані низкою чинників як внутрішнього, так і зовнішнього характеру. Така ситуація погіршується ще й тим, що сучасні реалії в нашій країні не завжди збігаються з потребами й інтересами громадян країни. Тому однією з важливих умов дальшого розвитку та виходу країни з кризового стану є налагодження чіткої співпраці в системі взаємодії держави й громадянського суспільства крізь призму їх законодавчого регулювання.

На сьогодні актуальним питанням є становлення України як правової держави, зокрема у сфері реформування нормативно-правових документів щодо забезпечення функціонування нотаріальної діяльності та приведення її до міжнародних стандартів нотаріату. Відповідно такий процес не є швидким і вимагає від державних органів чітко виважених кроків у додатковому науковому аналізі як у теоретичній площині, так і щодо практичного його впровадження.

Особливістю законодавчих документів щодо регулювання нотаріальної діяльності в Україні є дублювання окремих норм у змісті різних нормативно-правових документів. Тому актуальним у проведенні цього дослідження є розкриття особливостей розвитку нотаріальної діяльності в більш багатовимірному ракурсі – у системі забезпечення рівноваги між реалізацією інтересів громадянського суспільства та держави в площині нормативно-правового регулювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогодні питання щодо забезпечення нормативно-правового функціонування нотаріальної діяльності є актуальним та затребуваним через зміну свідомості громадян, особливо в період кризових трансформаційних процесів у всіх сферах суспільного життя. Переважно вищезазначеною проблематикою займаються дослідники в галузі юридичних наук – І. Аршава, В. Комаров, С. Комаров, А. Малько, О. Полуньєв, Ю. Римаренко, Г. Черниш, С. Фурса, В. Сердюк та ін., у працях яких значна увага надається саме

визначенню правової природи здійснення нотаріальної діяльності як об'єкта державного регулювання в Україні.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. У площині дисциплінарних аспектів – філософського, соціологічного, політологічного тощо – це питання ще перебуває на периферії вивчення науковців.

Формулювання цілей статті. З огляду на вищезазначене, актуальним є аналіз розвитку нотаріальної діяльності через призму її нормативно-правового регулювання для забезпечення системи рівноваги між громадянським суспільством та державою. Окрім того, доцільно також визначити основні напрямки діяльності нотаріусів у процесі правового забезпечення захисту законних прав та інтересів фізичних і юридичних осіб.

Виклад основного матеріалу дослідження. Один із головних напрямків розвитку українського суспільства є націленість та інтеграція в життя ідеалів правової держави, яка б гарантувала громадянам України дотримання їх прав і свобод, а також підтримка рівноваги в системі «громадянське суспільство – держава». Реформування законодавчо-нормативних актів потребує і нотаріальна сфера як одна з найважливіших чинників формування правової держави. Важливо наголосити на тому, що особливістю нотаріальної діяльності в Україні є її подвійна система, що, з одного боку, виконує державно-управлінські функції, а з іншого – не є частиною системи державної влади. Відповідно повноцінне функціонування нотаріату як інституту громадянського суспільства виявляється в його дуалістичній природі існування у взаємодії приватної та публічної сфер.

Перш ніж перейти до викладу основного матеріалу щодо нормативно-правового забезпечення функціонування нотаріальної діяльності, слід визначити поняття «правове регулювання» «нотаріат» і «нотаріус», що є ключовими в проведенні цього дослідження. На думку більшості науковців, поняття «правове регулювання» зводиться лише до юридичної науки. Так, А. Малько під названим

поняттям розуміє вплив норм права на суспільні відносини з метою їх упорядкування за допомогою системи юридичних засобів [9, с. 26-27]. Своєю чергою в міжнародній поліцейській енциклопедії за редакцією Ю. Римаренка під поняттям «правове регулювання» розуміється форма суспільного регулювання відповідно до вимог чинного законодавства, що заснована на усвідомленні суб'єктами права своїх обов'язків та прав [10, с. 752]. С. Комаров під правовим регулюванням розуміє вплив норм права, правовідносин та актів реалізації на суспільні відносини [8, с. 414]. Автор акцентує увагу саме на здійсненні процесу правового регулювання за допомогою специфічних юридичних засобів.

Таким чином, можна погодитися з дослідником С. Алексєєвим, що результатом правового регулювання є певний правовий результат, тобто вирішена ситуація, яка вимагала втручання нормативно-правових норм через систему засобів, що перебувають у динаміці та взаємодіють між собою [1, с. 317]. Отже, слід зробити висновок, що правове регулювання є складним і багатогранним процесом, який включає в себе використання відповідної системи засобів, що мають юридичний характер, для впорядкування суспільних відносин.

Щодо терміна «нотаріат», зазначимо, що більшість дослідників ототожнювали зміст і сутність понять «нотаріус», «нотаріальна діяльність» і «нотаріат». У більшості випадків термін «нотаріат» визначається як системи органів та посадових осіб. Однак наведене визначення нотаріату зазнавало критики як з боку науковців, так і з боку державних посадовців з погляду набуття та доцільності його практичного впровадження як правового інституту.

У науково-практичному коментарі до Закону України «Про нотаріат» пропонується розглядати «нотаріат» як правовий інститут, основною метою якого є забезпечення позасудової охорони та захист прав і законних інтересів фізичних й юридичних осіб, територіальних громад, а також держави шляхом вчинення в межах безспірних правовідносин нотаріальних дій уповноваженими на те

органами та посадовими особами [11]. З цього визначення видно, що нотаріат набуває певних рис правового інституту громадянського суспільства, хоча й має певні неточності, пов'язані з охороною й захистом прав, інтересів громадян, що може відбуватися не тільки шляхом вчинення нотаріальних дій.

У юридичному словнику термін «нотаріус» визначається як особа, яка здійснює захист цивільних прав шляхом учинення виконавчого напису на борговому документі у випадках і в порядку, установлених законом [16].

За Законом України «Про нотаріат» термін «нотаріус» визначається як уповноважена державою фізична особа, яка здійснює нотаріальну діяльність у державній нотаріальній конторі, державному нотаріальному архіві або незалежну професійну нотаріальну діяльність, зокрема посвідчує права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняє інші нотаріальні дії, передбачені законом, з метою надання їм юридичної вірогідності [6]. Стаття 3 цього Закону визначає умови реєстрації нотаріусів. Так, здійснювати нотаріальну діяльність в Україні може особа – громадянин України, який має повну вищу юридичну освіту та володіє державною мовою, має стаж роботи у сфері права не менш як шість років, з них помічником нотаріуса або консультантом державної нотаріальної контори – не менш як три роки, склав кваліфікаційний іспит й отримав свідоцтво про право на зайняття нотаріальною діяльністю. Не може бути нотаріусом особа, яка має судимість, обмежена в дієздатності або визнана недієздатною за рішенням суду [6]. Таким чином, термін «нотаріус» у сучасному широкому його розумінні визначається як особа, яка наділена певними службовими обов'язками і правами, що засвідчує та оформляє різні юридичні акти.

У період трансформаційних змін і ринкових перетворень активізувалася потреба громадян у посиленні нормативно-правового регулювання соціальних відносин, що підвищило місце та роль нотаріату як одного з вагомих інститутів громадянського суспільства. Актуальним є те, що нотаріальна діяльність на

сьогодні в Україні є досить важливою, потрібною і такою, що має значний вплив на всі сфери суспільного життя.

Як відомо, інститут нотаріату в Україні пройшов значний шлях свого становлення. З розвитком нормативно-правової бази про нотаріат, написанням та ухваленням низки відповідних нормативно-правових документів розвивалася й нотаріальна діяльність, яка залежала від впливу багатьох внутрішніх і зовнішніх векторів розвитку країни.

На сьогодні, нормативно-правова база забезпечення функціонування нотаріальної діяльності налічує значну кількість законодавчих документів. Основними з них є такі: Основний Закон України – Конституція, Закон України «Про нотаріат», Правила професійної етики нотаріусів України, Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, Статут Нотаріальної палати України, Правила ведення нотаріального діловодства. Окрім вищезазначених нормативних документів, існує ще низка законів України в галузі нотаріальної діяльності, Цивільному кодексі України, рішення Конституційного суду України, узагальнення судової практики, постанови Кабінету Міністрів України, накази Міністерства юстиції України тощо.

На шляху розвитку нашої країни чинне законодавство України зазнавало вдосконалення та реформування, зокрема й у питанні функціонування нотаріальної діяльності в системі взаємодії держави та громадянського суспільства. Тож, на нашу думку, аналіз впливу нормативно-правової бази на функціонування інституту нотаріату слід розпочати з розгляду основного законодавчого документа – чинного Закону України «Про нотаріат», який було ухвалено 2 вересня 1993 року (поточна редакція від 2.11.2016, підстава 1666-19). Саме Закон України «Про нотаріат» установлює порядок правового регулювання діяльності нотаріату в Україні [6].

За цим Законом запроваджено нову форму нотаріальної діяльності – приватну. Незважаючи на сумнівність поділу нотаріусів на державних і приватних, за своєю сутністю реформа того часу заклала підвалини функціонування національного нотаріату на певних принципах латинської моделі нотаріату [5]. Юридична спільнота неодноразово зазначала, що ця реформа поряд з іншими перетвореннями у правовій сфері того періоду досягла певного успіху. Так, за означеним Законом, інститут нотаріату в Україні становить собою систему органів і посадових осіб, які мають обов’язок посвідчувати права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняти інші нотаріальні дії, передбачені законом, із метою надання їм юридичної відповідності [11].

Стаття 2 Закону визначає правову основу діяльності нотаріату та державне регулювання нотаріальної діяльності, що полягає в установленні відповідних умов допуску громадян до здійснення нотаріальної діяльності. Окрім того, в Законі прописано проведення контролю та перевірки за учиненнями нотаріусами нотаріальних дій у системі взаємодії держави й громадянського суспільства. Також у статтях нормативно-правового документа чітко виокремлено пункти про вчинення нотаріальних дій, гарантії та обмеження, порядок роботи нотаріуса, про помічника нотаріуса, про процес отримання та ліквідації свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю й інше.

У прикінцевих і перехідних положеннях Закону надається увага процесу здійснення нотаріальних актів і висвітлення норм міжнародного права, міжнародних договорів й конвенцій, що в період трансформаційних процесів в Україні та з розвитком міжнародних цивільних відносин є ратифікованими Україною.

2008 року було внесено суттєві зміни до Закону України «Про нотаріат» щодо таких положень: зрівняння прав і повноважень як державних, так і приватних нотаріусів; поліпшення доступу громадян до отримання нотаріальних

послуг; посилення контролю за діями нотаріусів під час учинення нотаріальних дій; підвищення вимог до отримання професії та відповідно проведення нотаріальної діяльності в Україні. Як зазначає з цього приводу І. Бережна, «реформування нотаріальної діяльності має здійснюватися системно із застосуванням комплексу заходів щодо цілісної реформи чинної правової системи. Постійне вдосконалення законодавства, унесення змін до Закону України «Про нотаріат» – важливі кроки на шляху реформування системи нотаріату в Україні. Наразі назріла потреба переходу на наступний етап реформування, для запровадження якого вже розроблено окремий законопроект про порядок вчинення нотаріальних дій» [2].

Також слід проаналізувати проект Нотаріального процесуального кодексу України від 19.09.2008 року [12], що включає в себе 327 статей, які викладено в 5 розділах, і який скерований на врегулювання процедури здійснення нотаріальних дій з наданням відповідних гарантій функціонування інституту нотаріату [7., с. 21].

На думку І. Бережної – голови Наглядової ради «Інституту правової політики і соціального захисту», народного депутата України VI-VII скликання, – проект Нотаріального процесуального кодексу має стати основним регулятором порядку здійснення нотаріальних дій та наблизити нотаріальну діяльність в Україні до принципів і стандартів європейського нотаріату [2].

Такої ж думки дотримується й державний реєстратор О. Висеканцев, який визначає проект Нотаріального процесуального кодексу як документ, у якому чітко будуть регламентовані загальні засади організації та порядок учинення й документального оформлення нотаріальних дій в Україні [3, с. 410].

У перехідних положеннях проекту Нотаріального процесуального кодексу зазначається, що з ухваленням відповідного Кодексу певні статті Закону України «Про нотаріат» утратять свою законодавчу чинність [12]. Ухвалення Кодексу

зменшить кількість нових нормативно-законодавчих документів регулювання нотаріальної діяльності та вдосконалить чинні. Таку ідею підтримує й науковець С. Фурса, зазначаючи, що «аналіз нормативно-правового регулювання організаційної структури інституту нотаріату та процедури вчинення нотаріальних дій дає змогу дійти висновку про потребу створення Нотаріального кодексу України, а не нового Закону України «Про нотаріат» [15, с. 13].

Таким чином, слід зазначити, що наявна нормативно-правова база регулювання нотаріальної діяльності в Україні потребує реформування й удосконалення значної кількості законодавчих актів. Більшість документів мають декларативний характер і потребують активних спроб приведення їх відповідно до сучасних європейських вимог нотаріальної діяльності. Можна погодитися з думкою В. Тищенка, що на сьогодні існують певні розгалуженості нормативно-правових актів щодо функціонування нотаріальної діяльності в системі взаємодії держави та громадянського суспільства в Україні [14, с. 170]. У зв'язку з цим потрібно виробити систему законодавчо закріплених способів співробітництва між інститутом нотаріату та системою «держава – громадянське суспільство», що надасть можливість чітко та законно виконувати покладені на кожную з інституцій функції.

Як інститут громадянського суспільства нотаріат має виконувати певні функції, пов'язані з наданням правової допомоги громадянам, які звернулися за вчиненням нотаріальних дій. Як складова правової системи держави інститут нотаріату керується нормативно-правовою базою та забезпечує безспірність нотаріально завірених документів, підтверджує дієздатність і правоздатність сторін при здійсненні правочину.

Останнім часом серед основних функцій діяльності нотаріуса такі функції, як консультування та радництво, набули ще більшого значення. Означена ситуація пов'язана з орієнтацією українських нотаріусів на принципи європейського

нотаріату, де нотаріуси, перш ніж вчинити правочини та завірити документи, постають у ролі радників. Тобто нотаріуси безпосередньо здійснюють ґрунтовний аналіз поданих з обох сторін документів для кращого розуміння правової ситуації. Інколи нотаріуси надають консультативну підтримку громадянам, які звернулися за нотаріальною послугою, підвищуючи їх правосвідомість і правову культуру. Таким чином, нотаріуси – це уповноважені державними органами особи, які мають право вчиняти нотаріальні дії відповідно до чинного законодавства України. Тобто інститут нотаріату в Україні виконує важливу місію в громадянському суспільстві – роз'яснення зацікавленим громадянам їх прав і обов'язків для запобігання можливим помилкам і правопорушенням.

Особливістю інституту нотаріату в Україні в системі взаємодії громадянського суспільства та держави є органічне поєднання захисту приватних і публічних інтересів, не протиставляючи ці інтереси одне одному. Нотаріат виконує й попереджувальну функцію, що спрямована на захист інтересів зацікавлених громадян, і запобігає здійсненню правопорушень з обох сторін. Однак при цьому слід наголосити, що здійснення нотаріусом попереджувальної функції не потрібно порівнювати з функцією судових органів зі здійснення правосуддя. Тобто інститут нотаріату не має права здійснювати правосуддя і має чіткі відмінності від компетенцій органів судової системи. Нотаріус, як державний так і приватний, має право і мусить захищати права людини через надання їй незалежної юридичної допомоги на основі принципів справедливості, рівності та законності.

Інститут нотаріату в Україні пройшов шлях від первинних форм фіксації фактів до сучасної форми захисту цивільних прав та інтересів як фізичних, так і юридичних осіб. Таку думку підтримує Л. Єфіменко – заступник міністра юстиції України, заслужений юрист України, наголошуючи на тому, що нотаріат є

інститутом підсилення прав громадян, що утвердився як активний елемент національних і міжнаціональних правових систем [5].

Попри наявність у законодавчій базі регулювання нотаріальної діяльності в системі взаємодії держави та громадянського суспільства певних недоопрацювань, інститут нотаріату в Україні має позитивну динаміку зростання кількості як приватних нотаріусів, так і державних нотаріальних контор. За станом на 1 січня 2003 року в Україні працювали 1332 державних та 2598 приватних нотаріусів, якими було вчинено понад 15,5 млн. нотаріальних дій. Загалом правову допомогу нотаріусами надано понад 20 млн. громадян [13].

За даними Єдиного реєстру нотаріусів в Україні станом на 2017 рік, зареєстровано державних нотаріальних контор – 804, приватних нотаріусів – 5558. У місті Києві державних нотаріальних контор – 63, приватних нотаріусів – 1553, у місті Львові державних нотаріальних контор – 37 і приватних нотаріусів – 372, у місті Харкові державних нотаріальних контор – 40, приватних нотаріусів – 428, у місті Миколаєві державних нотаріальних контор – 28, а приватних нотаріусів – 139 [4]. Як бачимо, динаміка зростання зареєстрованих державних нотаріальних контор і приватних нотаріусів щороку зростає та повною мірою забезпечує юридичне регулювання приватних відносин у системі «держава – громадянське суспільство».

На думку заступника директора Департаменту у справах цивільного стану громадян і нотаріату, начальника Управління нотаріату та реєстрації адвокатських об'єднань, реформування та процес удосконалення нормативно-правової бази регулювання нотаріальної діяльності в Україні надасть можливість підвищити довіру й авторитет до роботи нотаріусів з боку громадянського суспільства. Окрім того, погоджуємося з думкою Н. Круковес, що перспективи розвитку нотаріату мають бути пов'язані з посиленням ролі державного регулювання нотаріальної

діяльності, що є одним з основних принципів функціонування інституту нотаріату [13].

Слід погодитися з коментарем народного депутата України І. Бережної в тому, що «нотаріат України все ще має багато проблем, і не можна сказати, що внесення змін до Закону України «Про нотаріат» повністю їх вирішило, адже українській системі нотаріату для ефективного реформування потрібні комплексні законодавчі заходи» [2], оскільки за відсутності належної й юридично сформованої законодавчої бази регулювання нотаріальної діяльності в Україні може підвищити рівень зловживань в особистих цілях і допущення помилок під час учинення нотаріальних дій, що може призвести до порушення прав юридичних і фізичних осіб.

Висновки з даного дослідження. Питання щодо реформування й удосконалення нормативно-правового регулювання нотаріальної діяльності є актуальним і затребуваним у сучасний період трансформаційних перетворень у нашій країні. Це пояснюється тим, що за Конституцією України кожний громадянин має право на отримання правової допомоги, що забезпечується через державні органи та правові інституції, наділені відповідними повноваженнями. На сьогодні одним із важливих правових інститутів громадянського суспільства є інститут нотаріату, завданнями якого є вчинення нотаріальних дій із забезпеченням реалізації права в межах, установлених Конституцією України, Законом України «Про нотаріат» та низкою інших нормативно-правових актів у галузі функціонування нотаріальної діяльності.

Проаналізувавши значну кількість наукових джерел, монографій, законодавчих актів, виступів науковців у галузі юридичних наук, ми дійшли таких висновків: система нотаріату в Україні посідає важливе місце серед реформування різних державних інститутів. Процес створення нормативної бази триває вже багато років, результатом чого є певні позитивні результати та недоліки. Важливо

не зупинятися на досягнутому й органам державної влади і зробити певні рішучі кроки в напрямку приведення вітчизняного нотаріату до норм і принципів міжнародної системи нотаріальної діяльності.

Перспективи подальших розвідок. У процесі трансформаційних змін і наявності певних прогалин у напрямку вдосконалення нотаріату в Україні важливим виявляється існування двоякої системи їх вирішення. Насамперед потрібно внести зміни до чинних нормативно-правових актів, привести їх зміст і положення до стандартів європейського нотаріату; також важливою є зміна ставлення самих нотаріусів до своєї роботи під час здійснення нотаріальних дій, до своєї професії взагалі – бути відповідальними, більш ефективно виконувати покладені на них функції та брати активну участь у процесі реформування нотаріальної галузі в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Алексеев С. С. Восхождение к праву : Поиски и решения / Алексеев С.С. – М.: НОРМА, 2001. – 752 с.
2. Бережна І. Нотаріальний процесуальний кодекс повинен стати головним регулятором порядку вчинення нотаріальних дій. «Юридична газета», № 10, 8 березня 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://blog.liga.net/user/berezhnaya/article/6181.aspx>
3. Висеканкцев О. О. Законодавство України про нотаріат: перспективи розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <file:///F:/%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F/Vasekancev.pdf> С. 410
4. Єдиний реєстр нотаріусів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ern.minjust.gov.ua/pages/default.aspx>
5. Єфіменко Л. В. Розвиток нотаріату України: стан та проблеми [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.minjust.gov.ua/31160>
6. Закон України «Про нотаріат» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3425-12/page>
7. Комаров В. В. Нотаріат: перспективи унормування, законодавство, судова практика / В.В.Комаров, В. В. Баранкова. – Х. : Право, 2008. – 536 с.
8. Комаров. С. А. Общая теория государства и права: учеб. для студ. вузов, обуч. по юрид. спец. и направлениям / С.А. Комаров. – 7-е изд., испр. и доп. – СПб. : Питер, 2008. – 510 с.
9. Малько А. В. Стимулы и ограничения в праве : Моногр. / А.В. Малько. – М. : Юристъ, 2004. – 250 с.
10. Міжнародна поліцейська енциклопедія: [у 10 т.] / відп. ред. Ю.І. Римаренко, Я.Ю.Кондратьєв, В.Я. Тацій, Ю.С. Шемшученко. К. : Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 1232 с.

11. Науково-практичний коментар Закону України «Про нотаріат» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1821100147388/pravo/notariat_ukrayini#544
12. Проект Нотаріального процесуального кодексу України від 19.09.2008 р. реєстр. № 3197 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт нормативна база Ліга- закон. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ed_2008_09_19/JF2GT00A.html
13. Сучасні тенденції розвитку нотаріату в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.minjust.gov.ua/2331>
14. Тищенко В.Г. Поняття, види, форми та окремі аспекти взаємодії нотаріату з органами виконавчої влади. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки. Випуск 3-2. Том 2. Херсон., 2015. – С. 169-172.
15. Фурса С.Я. Теоретичні основи нотаріального процесу в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / С. Я. Фурса. – К., 2003. – 43 с.
16. Юридичний словник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kodeksy.com.ua/dictionary/n/notarius.htm>

Statement of the problem. Transformation processes in Ukraine are caused by a number of factors, both internal and external. This situation is aggravated by the fact that the current realities in our country do not always coincide with the needs and interests of the citizens of the country. Therefore, one of the important conditions for the further development and exit of a country of crisis status is the establishment of a clear cooperation in the system of interaction between the state and civil society through the prism of their legislative regulation.

Urgency. The current issue is the formation of Ukraine as a law-governed state, in particular, in the sphere of reforming the legal documents to ensure the functioning of notarial activity and bringing it to the international standards of the notary. Accordingly, such a process is not rapid and requires public authorities to take well-considered steps in additional scientific analysis, both in the theoretical and practical aspects of its implementation.

The purpose of the article is to highlight the peculiarities of the functioning of the notarial activity in the system of interaction between the state and civil society through the prism of normative and legal support.

Our task was to study the issue of establishing the institute of notaries in the system of interaction between state and civil society, in terms of its legal regulation.

Summary. Especially important this issue speaks during transformational change and market transformation that is going through our country. In such circumstances, increases the need for citizens in the legal regulation of social relations, which increases the place and role of notaries as one of the main institutions of civil society. With the development of the legal framework on notaries, the adoption of a number of related legal documents, notary and developed activities that influence depended on many internal and external vectors of development. Today, the legal framework to ensure the functioning of notarial activities has a significant amount of legal documents. The main ones are: Fundamental Law of Ukraine – the Constitution, the Law of Ukraine «On Notary». The order of notarial acts notaries of Ukraine, Ukraine Notary Chamber Statutes, Rules of notary office and so on. Institute of Civil Society Notary, on the one hand, performs functions related to the provision of legal assistance to citizens and on the other, serving as part of the legal system of the state, following the legal framework provides authenticity notarized documents confirming the capability and capacity of the parties in implementation of the transaction.

Conclusions and outcomes. To reform the existing regulatory framework governing notarial activities, important is the improvement of existing legal instruments already in notary and behavior change themselves notaries and their attitude to their profession and their functions. That is, the process of reform of the notary must be carried out using a complex of measures on integrated reform of the current legal system of Ukraine.